

สรุปผลการศึกษาเบื้องต้น

แนวทางการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานเพื่อพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ^{*/**/**}

แนวทางการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน			
เรียนที่บ้าน		เรียนที่โรงเรียน	
ประถมศึกษา	มัธยมศึกษา	ประถมศึกษา	มัธยมศึกษา
• บูรณาการความคิดรวบยอดกับกิจกรรมในชีวิตประจำวันตามสภาพแวดล้อมทางสังคมและวัฒนธรรมแต่ละพื้นที่ • สร้างบรรยากาศความอยากรู้อยากทำ แรงจูงใจ วินัยเชิงบวก และทำสัญญาการเรียนรู้ (Learning Contact) กับผู้เรียน • ใช้วิธีการจัดการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนใช้กระบวนการเรียนรู้ของตนเอง เช่น Inquiry-based learning Project-based learning Phenomenon-based learning หรือวิธีการจัดการเรียนรู้อื่นๆ ที่เหมาะสมกับความสนใจและระดับความสามารถของผู้เรียนและประหยัด • ส่งเสริมการพัฒนาตนเองด้านการอ่าน การเขียน การฟัง การคิดคำนวณ และทักษะภาษาอังกฤษ โดยใช้แบบฝึกที่สอดคล้องกับธรรมชาติ ความสนใจและความสามารถผู้เรียน • ผู้สอนดูแลเอาใจใส่กระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยการตรวจสอบติดตามถามไถ่ผู้เรียน และผู้ปกครองผ่านช่องทางออนไลน์หรือการเยี่ยมบ้านเป็นระยะๆ	• บูรณาการกิจกรรมการเรียนรู้ให้สามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเองและตอบสนองความต้องการที่หลากหลายของผู้เรียน เช่น การประกอบอาชีพ การศึกษาต่อ เป็นต้น • สร้างบรรยากาศความอยากรู้อยากทำ แรงจูงใจ วินัยเชิงบวก และทำสัญญาการเรียนรู้ (Learning Contact) กับผู้เรียน • ใช้วิธีการจัดการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนใช้กระบวนการเรียนรู้ของตนเอง เช่น Inquiry-based learning Project-based learning ที่เหมาะสมกับความสนใจและระดับความสามารถของผู้เรียน • ผสมผสานวิธีการเรียนรู้ต่างๆ ที่เน้นการเรียนรู้ด้วยตนเองจากการอ่านหนังสือ ดำรงการศึกษาจากแหล่งการเรียนรู้ออนไลน์ ออฟไลน์ การทำแบบฝึกหัดเสริมทักษะต่างๆ • สร้างแรงบันดาลใจและวินัยในการเรียนรู้ด้วยตนเองด้วยการให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติ การเรียนรู้ตามความสนใจแล้วเพิ่มเติมความรู้ทางวิชาการ	• เชื่อมโยงกิจกรรมการเรียนรู้ที่โรงเรียนให้เข้ากับกิจกรรมการเรียนรู้ที่บ้านเพื่อให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่อง • สร้างบรรยากาศความอยากรู้อยากทำ แรงจูงใจ วินัยเชิงบวก และทำสัญญาการเรียนรู้ (Learning Contact) กับผู้เรียน • มุ่งเน้นพัฒนาทักษะการอ่าน การเขียน การคิดคำนวณ และทักษะภาษาอังกฤษ โดยการจัดการเรียนรู้แบบเร่งรัด (Accelerated learning) • กรณีที่ผู้เรียนสลับกันมาโรงเรียนควรเน้นกิจกรรมเพิ่มเติมความรู้และซ่อมเสริมสิ่งที่ผู้เรียนเรียนรู้มาจากที่บ้าน และเตรียมพร้อมผู้เรียนสำหรับการเรียนรู้เรื่องใหม่ด้วยตนเองที่บ้านต่อไป • ฝึกผู้เรียนให้ใช้กระบวนการการเรียนรู้ด้วยตนเองด้วยวิธีการที่หลากหลายทั้งแบบออนไลน์และออฟไลน์เพื่อรองรับสถานการณ์ที่อาจจะต้องใช้การเรียนรู้ที่บ้านเป็นเวลานาน • ใ้ใช้ให้ผู้เรียนใช้กระบวนการคิด และกระบวนการเรียนรู้ต่างๆ อย่างหลากหลาย	• เชื่อมโยงกิจกรรมการเรียนรู้ที่โรงเรียนให้สามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเองที่บ้านตอบสนองความต้องการที่หลากหลายของผู้เรียน เช่น การประกอบอาชีพ การศึกษาต่อ เป็นต้น • ออกแบบการเรียนรู้ที่เน้นความคิดรวบยอดและเป็นการเรียนรู้แบบเปิดที่ผู้เรียนสามารถใช้วิธีการเรียนรู้ของตนเองอย่างหลากหลาย • สร้างบรรยากาศความอยากรู้อยากทำ แรงจูงใจ วินัยเชิงบวก และทำสัญญาการเรียนรู้ (Learning Contact) กับผู้เรียน • มุ่งเน้นพัฒนาความรู้ ทักษะตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ โดยการจัดการเรียนรู้แบบเร่งรัด (Accelerated learning) • กรณีที่ผู้เรียนสลับกันมาโรงเรียนควรเน้นกิจกรรมเพิ่มเติมความรู้และซ่อมเสริมสิ่งที่ผู้เรียนเรียนรู้มาจากที่บ้าน และเตรียมพร้อมผู้เรียนสำหรับการเรียนรู้เรื่องใหม่ด้วยตนเองที่บ้านต่อไป • ใ้ใช้ให้ผู้เรียนใช้กระบวนการคิด และกระบวนการเรียนรู้ต่างๆ อย่างหลากหลาย

แนวทางการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน			
เรียนที่บ้าน		เรียนที่โรงเรียน	
ประถมศึกษา	มัธยมศึกษา	ประถมศึกษา	มัธยมศึกษา
- ผู้สอนให้คำแนะนำผู้ปกครองเกี่ยวกับการดูแลผู้เรียนให้ปฏิบัติตามกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่องโดยใช้วิธีการหรือสื่อต่างๆ ที่ง่ายต่อความเข้าใจของผู้ปกครอง - ผู้สอนให้ความช่วยเหลือทางวิชาการแก่ผู้เรียนที่เรียนรู้ไม่ได้ด้วยตนเองเป็นรายกรณีผ่านช่องทางออนไลน์หรือการเยี่ยมบ้านตามความเหมาะสมและปลอดภัย - ใช้สื่อการจัดการเรียนรู้ที่ผู้เรียนเข้าถึงได้ด้วยตนเองอย่างประหยัด อาจจะเป็นสื่อที่ผลิตเองหรือสื่อที่สืบค้นมาใช้ - ผู้สอนประเมินผลการเรียนรู้ด้วยการพูดคุยซักถามผู้เรียน การตรวจผลงาน การใช้ Portfolio หรือการปฏิบัติให้ดูสั้นๆ ผ่านช่องทางออนไลน์หรือการเยี่ยมบ้านตามความเหมาะสมและปลอดภัย - ผู้สอนให้ผู้เรียนฝึกประเมินตนเองโดยใช้วิธีการง่ายๆ เพื่อช่วยเพิ่มประสิทธิภาพของการเรียนรู้ด้วยตนเอง	- เปิดโอกาสให้ผู้เรียนกำหนดเป้าหมายและกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกับเพื่อนแล้วใช้วิธีการเรียนรู้เป็นทีมผ่านช่องทางออนไลน์ - ร่วมเรียนรู้สิ่งใหม่ไปกับผู้เรียนเป็นเพื่อนคู่คิด ให้คำแนะนำให้คำปรึกษาผ่านช่องทางสื่อสารออนไลน์หรือช่องทางอื่นๆ ตามความเหมาะสม - เอาใจใส่ติดตามความก้าวหน้าด้วยการพูดคุยซักถามหรือตรวจสอบผลงานต่างๆ ผ่านช่องทางออนไลน์หรือช่องทางอื่นตามความเหมาะสม - ใช้สื่อการจัดการเรียนรู้ที่ผู้เรียนเข้าถึงได้ด้วยตนเองอย่างประหยัด อาจจะเป็นสื่อที่ผู้สอนผลิตขึ้นเองหรือสื่อที่ผู้สอนสืบค้นมาใช้ - ประเมินกระบวนการคิดและกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียนที่สะท้อนให้เห็นจากผลงานต่างๆ หรือใช้ Portfolio ในการประเมิน - ให้ผู้เรียนประเมินตนเองโดยใช้เครื่องมือประเมินที่ผู้สอนกำหนดให้เพื่อช่วยเพิ่มประสิทธิภาพของการเรียนรู้ด้วยตนเอง	- เปิดโอกาสให้ผู้เรียนที่มีความสามารถสูงเรียนรู้ต่อยอดด้วยตนเอง โดยผู้สอนพร้อมให้คำแนะนำเมื่อผู้เรียนต้องการส่วนผู้เรียนที่ไม่สามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง ผู้สอนใช้วิธีการจัดการเรียนรู้แบบตัวต่อตัวหรือกลุ่มเล็ก - ใช้สื่อการเรียนรู้ที่ผู้เรียนสามารถเข้าถึงได้จากการสังเกต การอ่าน ลดการหยิบจับสัมผัส - ประเมินวินิจัยความเข้าใจที่ถูกต้องและความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนของผู้เรียนและนำมาออกแบบกิจกรรมให้เรียนรู้รายบุคคลในลักษณะ Personalized learning - ผู้สอนประเมินผลการเรียนรู้ด้วยการพูดคุยซักถามผู้เรียน การตรวจผลงาน การปฏิบัติให้ดูสั้นๆ ในชั้นเรียน - ผู้ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีทักษะในการประเมินตนเองเพื่อนำไปใช้หากต้องกลับไปใช้รูปแบบการเรียนรู้ที่บ้าน - สื่อสารผลการประเมินไปยังผู้ปกครองให้ร่วมพัฒนาผู้เรียนซึ่งอาจเป็นด้านความรู้หรือคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามความเหมาะสม	- เปิดโอกาสให้ผู้เรียนที่มีความสามารถสูงเรียนรู้ต่อยอดด้วยตนเอง โดยผู้สอนพร้อมให้คำแนะนำเมื่อผู้เรียนต้องการส่วนผู้เรียนที่ไม่สามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง ผู้สอนใช้วิธีการจัดการเรียนรู้แบบตัวต่อตัวหรือกลุ่มเล็ก - ใช้สื่อการเรียนรู้ที่สามารถสร้างความเข้าใจได้อย่างถูกต้องและรวดเร็วทั้งสื่อออนไลน์ ออฟไลน์ สื่อที่เป็นของจริงที่มีอยู่ในโรงเรียน - ใช้สื่อการเรียนรู้ที่ผู้เรียนสามารถเข้าถึงได้จากการสังเกต การอ่าน ลดการหยิบจับสัมผัส - ประเมินวินิจัยความเข้าใจที่ถูกต้องและความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนของผู้เรียนและนำมาออกแบบกิจกรรมให้เรียนรู้รายบุคคลในลักษณะ Personalized learning - ให้ผู้เรียนประเมินตนเองโดยใช้เครื่องมือประเมินที่ผู้สอนกำหนดให้เพื่อช่วยเพิ่มประสิทธิภาพของการเรียนรู้ด้วยตนเอง - สื่อสารผลการประเมินไปยังผู้ปกครองให้ร่วมพัฒนาผู้เรียนซึ่งอาจเป็นด้านความรู้หรือคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามความเหมาะสม

* วัตถุประสงค์การเผยแพร่ เพื่อเป็นแนวทางสำหรับสถานศึกษาและครูนำไปปรับใช้ในการจัดการเรียนรู้ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรค COVID-19

** สืบขานจากการสังเคราะห์ผลงานวิจัย การสัมภาษณ์นักวิชาการ และการสอบถามนักวิชาการ ผู้บริหารสถานศึกษา ครู โดยยังไม่ได้นำไปทดลองใช้

ที่มา : ผลการศึกษาเบื้องต้น การจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานเพื่อพัฒนาศักยภาพของนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในสถานการณ์ COVID-19

รองศาสตราจารย์ ดร.มารุต พัฒนา, รองศาสตราจารย์ ดร.จิตติรัตน์ แสงเลิศุทัย, ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จรัส อินทลาภพร, อาจารย์ ดร.ฤกษ์ฤดี นาควิจิตร และ ดร.หริณวิทย์ กนกศิลป์ธรรม, พฤษภาคม 2564